

утешение. Но они не получали ничего, кроме уклончивых коротких фраз, неспособных направить их на путь истинный. Она не выполняла свои функции ни как авторитет клана, ни как монахиня. Значимым для нее было не доверие, а то, что они приехали за советом именно к ней, проявляя определенную степень зависимости от ее личности, за что она так боролась в юные годы. Такое же явление было характерно для мисс Броди. Ее интересовали девочки не как личности, а лишь как объекты, которые можно использовать в своих собственных целях. Для нее важнее было знать, что она центр их жизни, ядро клана.

Заключение. Анализируя устройство человеческой психологии, Мюриэл Спарк наиболее ярко показала на примере учительницы Джин Броди и Сэнди тип людей, которые самореализуются за счет централизации своей власти и подчинения определенной группы личностей. Все их действия – Сэнди и Джин Броди – предпринимались исходя из собственных интересов, а таким образом невозможно установить благоприятный климат в общении. Принципы, которыми они руководствовались, схожи с принципами тоталитарного режима, а он, в конечном итоге, дает сбой. Нельзя подчинить людей, взяв под контроль все сферы их деятельности, и надеяться на беззаботное правление. В конце концов, может появиться точно такой же субъект, жаждущий занять место на троне, либо группа людей, которая сможет осознать свою подконтрольность. Поэтому политика мисс Броди с самого начала была обречена на провал.

1. Спарк, М. Мисс Джин Броди в расцвете лет / М. Спарк // Большая онлайн библиотека [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.e-reading.club/book.php?book=1012101>. – Дата доступа: 01.09.2018.

ФУНКЦІЇ ЗАГАЛОЎКАЎ У ГАЗЕТНА-ПУБЛІЦЫСТЫЧНЫМ ТЭКСЦЕ

Лукашова Л.В.,

*студэнтка 4 курса ВДУ імя П.М. Маішэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь
Навуковы кіраўнік – Семянькова Г.К., канд. філал. навук, дацэнт*

Назвы твораў выконваюць важную ролю: яны лаканічна адлюстроўваюць змест, перадаюць асноўную думку, выражаюць стаўленне аўтара да сітуацыі або падзеі, апісанай у творы. Варта сць публіцыстычнага тэксту залежыць ад яго магчымасці зацікавіць чытача. Назвы маюць важнае значэнне падчас успрымання тэксту ў цэлым, разумення яго ідэі, пазіцыі аўтара. Менавіта таму актуальным з’яўляецца даследаванне структуры, стылістычных і функцыянальных асаблівасцяў загаловаў.

Мэта артыкула – выяўленне таго, як выдзеленыя навукоўцамі функцыі загаловаў рэалізуюцца на практыцы.

Матэрыял і метады. Матэрыялам паслужыла картатэка, сабраная аўтарам з беларускамоўных газет (“Наша Ніва”, “Звязда”, “Наш час”, “Народная воля” і інш.) за 2017-2018 гг. Выкарыстаны апісальны і супастаўляльны метады даследавання.

Вынікі і абмеркаванне. Даследчыкі выдзяляюць наступныя функцыі газетнага загалова: 1) *намінацыйная*: заглавак называе тэму тэксту; 2) *інфарматыўная*: паведамляючы інфармацыю, заглавак абуджае цікавасць да яе; 3) *сэнсаўтваральная*: заглавак мае важнае значэнне для разумення зместу; 4) *ацэначна-экспрэсіўная*: заглавак аказвае эмацыянальнае ўздзеянне; 5) *функцыя адлюстравання аўтарскіх адносін да прадмета маўлення і да тэксту*: праз заглавак мы разумеем канцэпцыю аўтара; 6) *стылістычная*: заглавак дапамагае дасягнуць стылістычнага эфекту; 7) *рэкламная*: заглавак канцэнтруе ўвагу чытача на тэксце; 8) *графічна-выдзяляльная*: з дапамогай графічных сродкаў заглавак прыцягвае ўвагу чытача; 9) *мнеманічная*: заглавак дапамагае падчас чытання і запамінання тэксту [1; 2].

Было заўважана, што ў прааналізаваных намі публікацыях загаловаўкі выконваюць большасць з пералічаных функцый – намінацыйную, інфарматыўную, графічна-выдзяляльную, сэнсаўтваральную, мнеманічную, ацэначна-экспрэсіўную функцыі. Сэнсаўтваральная і інфарматыўная функцыі загаловаўкі выяўляюцца ў тым, што ў ім выражаны змест твора, заглавак дапамагае нам усвядоміць змест інфармацыі, асэнсаваць пазіцыю аўтара: “*Новы сезон Прэміі Цёткі*”, “*Вершы Быкава: як пісьменнік вінішаваў з Раством Рыгора Барадуліна*”, “*Якую пенсію атрымавае Міхаіл Чыгір*”, “*Як каралеўскія гусары Стэфана Баторыя акружылі шведаў у Гродне*” і інш. Асноўнымі рысамі такіх загаловаўкі з’яўляюцца дакладнасць, зразуме-

ласць і лаканічнасць. Лаканічнасць звязана з эканомным ужываннем сродкаў мовы, адборам неабходнай і дастатковай інфармацыі, адсутнасцю залішняй інфармацыі. У загалоўку кожнае слова адыгрывае пэўную ролю, нясе сэнсавую нагрузку. У загалоўку выражаецца асноўная думка, ідэя тэксту.

У загалоўку нярэдка назіраецца экспрэсіўнасць, ацэнчанасць, вобразнасць, якія ўплываюць на чытача. Да такіх загалоўкаў мы аднеслі наступныя: “*Што не знойдзеце ў луўрах – адшукаеце у Гумнах*”, “*Сапраўдны замак Чорнай Панны быў не ў Нясвіжы*”, “*У Мухавец трапілі салярка з мазутай*”, “*Амаль 100 кілаграмаў гашышу затрымалі беларускія пагранічнікі пад Брэстам*”, “*Фільмы Спілберга сабралі ў пракаце звыш за \$10 млрд.*”, «*Поўная маральная дэградацыя*», – *Раўкоў рэзка выказаўся пра дзедаўшчыну і стаўленне афіцэрства*» і інш.

У адрозненне ад загалоўкаў апісальнага характару, што перадаюць тэму тэксту, асобныя назвы варта аднесці да алузіўных, бо яны звязаны з тэмай не прама, а ўскосна: “*Беларусь – гэта кавалак пірага*”, “*Германія надзела кіну*”. Пасля прачытання такой назвы чытач можа ўявіць свой варыянт разумення прапанаванага, але яшчэ не прачытанага твора.

Характэрна, што ў прааналізаваных намі загалоўках стылістычная функцыя праяўляецца нячаста. Зафіксаваны адзінкавыя прыклады такіх загалоўкаў – “*Віктар Марціновіч: Краіна Лісапедзія*”, «*Як “агурковыя прынцы” Альшан плююць на закон*».

Заклучэнне. Такім чынам, прыцягнуць увагу чытача, зацікавіць і выклікаць у яго жаданне прачытаць прапанаваны твор – гэта і ёсць задача любога газетнага загалоўка. Аналіз структуры, сэнсавага нападнення, функцыянальнага прызначэння загалоўкаў дазваляе сцвярджаць, што ўсе яны ў поўнай ступені выконваюць пералічаныя ў пачатку артыкула функцыі (намінатыўную, інфарматыўную, сэнсаўтваральную, ацэнчна-экспрэсіўную, функцыю адлюстравання аўтарскіх адносін да прадмета маўлення і да тэксту, стылістычную, рэкламную, графічна-выдзяляльную, мнеманічную), што робіць іх важнай часткай агульнай сістэмы тэкстаўтварэння. Ступень праяўлення кожнай з функцый залежыць ад асаблівасцяў іх узаемадзеяння ў кожным канкрэтным загалоўку.

1. Гальперин, И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. – М.: Наука, 1981. – С. 110.
2. Лазарева, Э.А. Заголовочный компонент текста – средство организации и оптимизации восприятия / Э.А. Лазарева // Известия Уральского государственного университета. – 2006. – 40. – С.158-160.

БЕЗЭКВИВАЛЕНТНЫЕ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИЕ ЕДИНИЦЫ КАК ОТРАЖЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЙ СПЕЦИФИКИ РУССКОГО И КИТАЙСКОГО ЯЗЫКОВ

Ма Лун,

преподаватель ВГУ имени П.М. Машерова

Научный руководитель – Гурская Ю.А., канд. филол. наук, доцент

В последние десятилетия усилился интерес к рассмотрению фразеологии в этнокультурном аспекте с целью постижения языковой картины мира. Методология, развиваемая в рамках лингвокультурологии, связывает национальную маркированность фразеологических единиц (ФЕ) с образной мотивированностью, которая напрямую связана с мировидением народонаосителя языка. В силу первостепенной важности для жизни человека концепты семантического поля «пища» широко представлены во фразеологии, пословицах и поговорках. Они по-разному группируются и вербализуются в разных языках в тесной зависимости от лингвистических и культурных факторов. Актуальность нашего исследования определяется тем, что до сих пор не проводились сбор, систематизация и сопоставительный анализ русской и китайской фразеологии семантического поля «пища» в русле антропоцентрической парадигмы.

Цель исследования – выявить общее и национально-специфическое в содержании фразеологических единиц двух неродственных языков, рассмотреть основные виды межязыковых совпадений и расхождений, описать ФЕ как средства выражения лингвокультурной информации в языковой картине мира.

Материал и методы. Материалом исследования послужили 986 русских и 624 китайских фразеологических единицы семантического поля «пища». Рабочая картотека составлена на ос-